

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pesinnän häirintää sekä pesien ja munien siirtämistä

1 Hakija

Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala

2 Asia

Lupahakemus valkoposkihanhien pesinnän häiritsemiseen sekä pesien ja munien siirtämiseen Helsingin kaupungin omistamalla ja hallinnoimalla Harakan saarella vuosina 2026–2028 aikavälillä 1.3.–15.8.

Asia on tullut vireille ELY-keskuksessa asianumerolla VARELY/8405/2025.

3 Hakemus

Hakija hakee lupaa valkoposkihanhien (*Branta leucopsis*) pesien siirtoon Harakan saarella, Helsingissä. Lupaa karkotustoimenpiteille haetaan vuosille 2026–2030 aikavälille 1.3.–15.8. Alueet, joille lupaa karkotustoiimiin haetaan, on esitetty hakemuksen liitteenä toimitetussa kartassa. Karkotustoimien kohteena on vain pieni osa saaresta. Eteläkärjen linnustonsuojelualueella liikkuminen on kielletty 1.4.–15.8. välisenä aikana eikä siellä ole tarvetta estää ihmisten ja hanhien välisiä konflikteja.

Harakan saari, jonka pinta-ala on 9 hehtaaria, on valkoposkihanhien pesimäaluetta ja lajin pesimäkannan koko oli vuonna 2025 alle 200 paria eli noin 21 paria hehtaarilla. Alueelle arvioidaan jäävän 150–200 valkoposkihanhen pesää. Siirrettäviä pesiä arvioidaan olevan viisi.

Poikkeuslupaa haetaan yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Valkoposkihanhikoiraiden pesänpuolustus on johtanut työ- ja vapaa-ajan tapaturmiin ja vaaratilanteisiin Harakan saarella. Suurimman riskin pesää puolustavat hanhet muodostavat ilman opasta saarella liikkuville omatoimiretkelijoille. Harakassa järjestetään pesimäaikana ympäristökasvatusta koulujen ja päivähoidon ryhmille. Sekä ryhmien että omatoimiretkelijöiden turvallisuus on taattava. Lisäksi Harakan saarella järjestetään vuosittain yksi suurempi yleisötapahtuma Helsinki-päivänä 12.6. Saarella vieraillee yhden iltapäivän aikana useita satoja ihmisiä. Tapahtuman järjestämiseen ja yleisön ohjailuun osallistuu tällöin tavallista suurempi joukko henkilökuntaa. Siitä huolimatta Helsinki-päivän tapahtuman turvallisuus niin kävijöiden kuin pesivien hanhien näkökulmasta on turvattava.

Hakijalla on ollut pesien siirtoon aiempi poikkeuslupa VARELY/2067/2021 vuosille 2021–2023. Uutta lupaa haetaan, koska edellisvuodet 2024 ja 2025 ovat olleet poikkeuksellisia siinä suhteessa, että pihapiireihin ei asettunut pesimään valkoposkihanhia ja kulkureittien varrella olleet pesijät eivät olleet aggressiivisia yksilöitä. Kokemus on osoittanut, että suojainen pihapiiri houkuttelee yleensä

valkoposkihanhia pesän rakentamiseen. Menneiden vuosien kokemuksen perusteella alla kuvatut keinot ovat toimivia turvallisuuden takaamiseksi.

Lupaa haetaan lintujen karkottamiseen niitä vahingoittamattomin keinoin, pääosin sijoittamalla aitoja hanhen pesän ja yleisön kulkureitin väliin aggressiivisten pesän puolustajien hyökkäyksien estämiseksi. Lisäksi lupaa haetaan pihapiireissä ja polunvarsilla tapahtuvaan munapesien hitaaseen ja vaiheittaiseen siirtoon siten, että haudonta voi jatkua turvallisemmassa paikassa. Eri kokoisten siirrettävien aitojen käyttö on vähentänyt merkittävästi tarvetta kajota pesiin ja siirtää niitä. Silti pihapiireissä ja kapeilla kulkuväylillä tarvitaan joskus pesän siirtoa.

Rantatien varrella hanhet ovat toisinaan pesineet hyvin lähellä kävelytieta. Siirtolupa tarvitaan pesille, jotka sijaitsevat noin 1,5 metriä polun reunasta. Kokemuksen perusteella lähempänä sijaitseva pesä aiheuttaa hankaluuksia suoja-aidoista huolimatta: emot liikkuvat tällöin joka tapauksessa aidan molemmin puolin ja vaikeuttavat ihmisten kulkua polulla aiheuttaen mahdollisia vaaratilanteita.

Harakan saaren tiedotuksessa tullaan voimakkaasti korostamaan, että lupa on annettu ainoastaan kaupungin työntekijöille tai tarkoitukseen nimenomaisesti palkatuille henkilöille kuten luontokeskuksen kausityöntekijöille. Hakija on tietoinen siitä, että kansalaisten harjoittamaa omatoimista hanhien hyökkäilyyn vastaamista ei tule rohkaista. Saaressa vierailijoita ohjeistetaan ensi sijassa väistämään hanhia, ja saarta kiertävä polku on tarvittaessa osaksi suljettu haudonta-ajan loppupuolella. Harakan työntekijät ovat suojanneet kävijäryhmiä tarvittaessa esimerkiksi sateenvarjoilla.

Lupaa haetaan 15.8.2030 asti. Pitkää hakemusaikaa perustellaan sillä, että tehokkaimpien karkotusmenetelmien kehittäminen vaatii toimivuuden seuranta- ja säätöä. Vuotuinen lupakausi alkaisi keuhällä 1.3 ja loppuisi 15.8. Poikueet siirtyvät pian kuoriuduttuaan laiduntamaan Kaivopuistoon ja muille ranta-alueille, jonka jälkeen tilanne Harakassa rauhoittuu. Karkotustoimista tullaan pitämään kirjaa. Hanhien pesät lasketaan vuosittain eteläkärjen luonnonsuojelualueelta. Pesien siirtoon osallistuu vähintään kaksi henkilöä, jolloin toinen varmistaa, etteivät muut lajit kärsi siirtohetkellä, kun hanhet ovat hermostuneita.

4 Määräykset, joita hakemus koskee

Valkoposkihanhi on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden

turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

5 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan valkoposkihanhien pesinnän häirintään sekä pesien ja munien siirtämiseen alla luetelluin ehdoin.

1. Lupa on voimassa 31.8.2030 asti Harakan saarella Helsingissä luonnonsuojelualueen ulkopuolella.
2. Valkoposkihanhien pesintä vaaraa aiheuttavissa paikoissa on pyrittävä estämään ennalta.
3. Toimenpiteiden ohella on ylläpidettävä hakemuksessa kuvattua valkoposkihanhista tiedottamista ja ihmisten ohjeistamista valkoposkihanhien kohtaamisessa.
4. Tällä luvalla on sallittua käyttää visuaalisia karkottimia pesinnän estämiseksi sekä aitoja valkoposkihanhien pesimäpaikkojen ja polkujen tai pihapiirin välissä. Kovaäänisten äänipelotteiden käyttö ei ole sallittua.
5. Tällä luvalla saa siirtää vuosittain enintään 3 valkoposkihanhen pesää ja niissä mahdollisesti olevat munat polun ja pihapiirin läheisyydestä. Pesää siirrettäessä on tarkkailtava, että valkoposkihanhinaaras näkee, minne pesä siirretään, ja seurattava, palaako emo pesälle.
6. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
7. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydetäessä lupa on esitettävä.
8. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
9. Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
10. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain 31.12. mennessä. Raportointivelvoite on voimassa 31.12.2030 asti. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla LVV-U/28952/2026 varustettuna. Raportista tulee ilmetä 1) käytetyt karkotusmenetelmät, 2) siirrettyjen pesien ja munien lukumäärä sekä tieto siitä, jatkoivatko parit pesintää siirretyillä pesillä, sekä 3) arvio em. toimenpiteiden vaikutuksesta valkoposkihanhien aiheuttamiin vaaratilanteisiin.

6 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Liian lähellä polkuja ja pihapiiriä pesivät valkoposkihanhet aiheuttavat Harakan saarella vierailville ihmisille vaaratilanteita. Aggressiivisimmat hanhet ovat hyökkäilleet vierailijoiden ja henkilökunnan päälle. Merkittävä osa saaren vierailijoista kuuluu koulu- ja päiväkotiryhmiin, jotka ovat erityisen alttiita valkoposkihanhien hyökkäyksille. Erityisesti

pienten lasten päänalue on vaarassa, sillä valkoposkihanhiin hyökkäykset suuntautuvat verraten matalalle.

Valkoposkihanhiin pesintä vaaraa aiheuttavissa paikoissa on pyrittävä estämään ennalta. Pesäänsä puolustavien valkoposkihanhiin aggressiivista käytöstä ihmisiä kohtaan tulee ennaltaehkäistä eri tavoin, kuten ohjeistamalla ihmisiä, aitaamalla suoja-alueita sekä tarvittaessa rajoittamalla vierailijoiden kulkua alueella. Mikäli nämä toimet eivät auta ja valkoposkihanhiä pesii paikoissa, joissa riski vaaratilanteiden syntymiselle on suuri, saa tällä luvalla siirtää pesiä ja niissä mahdollisesti olevia munia.

Vuosina 2021–2023 siirrettiin 1–2 munapesää vuodessa poikkeuslupan VARELY/2067/2021 nojalla, ja kaikissa tapauksissa pesintä jatkui siirron jälkeen. Vuosina 2024–2025 voimassa olevaa poikkeuslupaa ei ole ollut, vaan siirrettävät aidat riittivät vaaratilanteiden välttämiseksi. Vaikka viime vuosina tarvetta pesien siirtämiselle ei ole ollut, on alueen käyttötarkoitus huomioiden perusteltua mahdollistaa pesien siirtäminen tapauksissa, joissa pesä yllättäen rakentuu liian lähelle polkua tai pihapiiriä ja jossa vierailijat, erityisesti lapset, voivat altistua vaaratilanteille. Pesiä saa siirtää vuosittain enintään kolme, mikä korostaa ennaltaehkäisyn ja aitojen käyttämisen tärkeyttä.

Muuta tyydyttävää ratkaisua ongelman ratkaisemiseen ei ole osoitettavissa. Aidatkaan eivät riitä estämään aggressiivista käytöstä valkoposkihanhiin pesiessä polun tai pihapiirin välittömässä läheisyydessä. Toisaalta jos vierailijoiden liikkumista rajoitetaan liikaa, ei aluetta voi käyttää tarkoituksenmukaisesti lasten luontokasvatukseen.

Luvan mukainen toiminta ei vaaranna valkoposkihanhiin suotuisaa suojelutasoa, sillä toimenpiteet kohdistuvat vain pieneen osaan Harakan saarella pesivistä valkoposkihanhiista, ja aiempien vuosien kokemusten perusteella pesintä jatkuu pesän siirtämisen jälkeen.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

8 Päätöksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi on perusteltua, että toimenpiteet voidaan tarvittaessa aloittaa heti pesinnän alussa. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

10 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

11 Käsittelymaksu

316 €. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan asetuksen voimaan tullessa vireillä olevista asioista sekä maksamattomista suoritteista Lupa- ja valvontavirasto perii maksun esim. elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten suoritteiden maksuja koskevien säännösten mukaan. Maksu määräytyy siten valtioneuvoston elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 annetun asetuksen (794/2024) mukaan. Lasku toimitetaan erikseen.

Luvansaaja voi vaatia oikaisua päätöksestä perittävään maksuun. Oikaisuvaatimusohje on päätöksen liitteenä.

Liitteet

Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje

Tiedoksi

ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Helsingin poliisilaitos
SLL Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry.
Natur och Miljö r.f.
Tapiola Kanta-Häme - Uusimaa ry.
Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihe: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/28952/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/28952/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 31.03.2026 08:50

Ratkaisija Aalto Tapio 31.03.2026 08:51